

FORSVARS- OG SIKKERHETS-
INDUSTRIENS FORENING

Prop. S 68 S (2025-2026) Forsvarsløftet – Økte rammer og prioriteringer i Langtidsplanen for forsvarssektoren. Skriftlig innspill fra FSi

Ved behandlingen av langtidsplanen slo en enstemmig komite fast i Innst. 426 S (2023-2024) at: **«Forsvarsindustrien er en strategisk ressurs for forsvarssektoren. For å sikre nasjonal egenevne, beredskap og støtte til Forsvarets virksomhet er det nødvendig at norsk forsvarsindustri styrkes og at produksjonskapasiteten økes.»**

Uttalelsen er en erkjennelse av forsvarsindustriens avgjørende rolle, slik krigen i Ukraina også har vist. Norge har en meget lang vei å gå for følge opp Stortingets føringer. Forklaringene på dette er sammensatte, og handler like mye om ledelse, kultur, mentalitet og kompetanse, som mangel på ressurser.

I omtalen av forsvarsindustrien i Prop. S 68 S (2025-2026), vektlegger regjeringen behovet for økt produksjonskapasitet, samt teknologiutvikling og innovasjon. Regjeringen konkluderer selv med at norsk industri ikke er dimensjonert til å levere i tråd med behovene. Videre sier regjeringen at det er behov for å øke innovasjonsevnen og raskere implementere eksisterende og ny teknologi, og styrke samarbeidet med forsvarsindustrien.

På vegne av forsvarsindustrien har FSi over flere år pekt på disse overordnede utfordringene, og pekt på flere konkrete løsninger. Disse forslagene har i liten eller varierende grad blitt fulgt opp på en systematisk og konkret måte, og den foreliggende proposisjonen tilfører lite nytt.

Stikkordsmessig og på overskriftsnivå kan følgende overordnede tiltak nevnes som sentrale for å styrke produksjonskapasiteten og innovasjonsevnen i tråd med behovene:

Tiltak for å styrke produksjonsevnen:

1. Industriell kapasitet og innovasjonsevne styrker nasjonal beredskap og må prioriteres høyere i strategidokumenter, planverk og årlige budsjetter.
2. Industrien må involveres langt tettere i relevante deler av forsvarsplanleggingen, og særlig knyttet til etterforsyning av ammunisjon, vedlikehold, reparasjonskapasitet, reservedelsproduksjon og annen understøttelse.
3. Det trengs en helhetlig og systematisk kartlegging av hva myndighetene trenger fra industrien i fred, krise til krig. Det vil gi grunnlag for et nødvendig planarbeid som konkretiserer industribehovene i ulike situasjoner. Uten et slikt arbeid vil nasjonale planverk, og til dels allierte planverk, bygge på bristende eller usikre forutsetninger.

NÆRINGS- OG SIKKERHETS-INDUSTRIENS FORENING CONFEDERATION OF NORWEGIAN ENTERPRISE
Postadresse Postal Address Besøksadresse Visiting Address Org. nr. Org. no.
Postboks 5250 Majorstuen Middelthuns gate 27, Majorstuen 992 931 183 MVA
NO-0303 OSLO NO-0368 OSLO
NORWAY NORWAY

Telefon Telephone
+47 23 08 82 37
Telefaks Telefax
+47 23 08 80 18

E-post E-mail
fsi@nho.no
Internett Internet
www.fsi.no

4. Basert på en nærmere kartlegging, må det inngås langsiktige avtaler som gjør at industrien får forutsigbarhet til å investere i tråd med Forsvarets behov. Det er også nødvendig for å bygge nødvendig kapasitet i leverandørkjedene.
5. En permanent tilskuddordning for økt produksjonskapasitet må på plass, i tråd med regjeringens veikart fra oktober 2024. Mangelen på en slik ordning forsinker nødvendig oppskalering, og særlig i små og mellomstore bedrifter. I Proposisjonen fremkommer ingen konkrete tiltak eller beløp for økt produksjonsevne.
6. Forsvaret må også i fred anskaffe fra nasjonal industri som skal levere i krise og krig. Det er nødvendig for at industrien skal utvikle kompetansen og kapasiteten som trengs. Dette krever langt mer aktiv bruk av sikkerhetsunntaket i EØS-lovens §123.
7. Forsyningssikkerhet må forstås bredt og omfatte tilgang på spesialisert kompetanse, test- og verifikasjonskapasitet samt produksjonsprosesser, og ikke bare råvarer og komponenter som trengs til produktet.
8. Det er nødvendig med en plan for hvordan man skal skalere og sikre produksjonen Forsvaret trenger for fred, krise og krig. Innenfor noen produksjoner må det allerede i fredstid være en overkapasitet for å sikre skaleringsmulighet i krise og krig. Dette gjelder typisk for ammunisjon- eller våpenproduksjon. I andre og enklere produksjoner kan man bruke produksjonskapasiteten til bedrifter som normalt produserer sivile produkter. Her ligger det et stort potensial.
9. Det må gjøres et mer helhetlig arbeid for å klargjøre kravene til forsyningslinjene som trengs for nødvendig beredskap. Kontrakter og unntak fra EØS-lovens §123 må brukes for å etablere hjemlig beredskap på områder hvor det anses nødvendig.

Tiltak for styrke innovasjon:

1. Innovasjonspolitikken og -modellen for Forsvaret må videreutvikles betydelig. Store teknologiske sprang og grunnleggende endrede markedsforhold nødvendiggjør dette, også illustrert gjennom krigene i Ukraina og Midtøsten. Nye og innovative løsninger er nødvendig for å gi kampkraften Forsvaret trenger, hvor det også er mulig å spare kostnader.
2. Et helt sentralt grep vil være at norsk forsvarsteknologi i langt større grad utvikles under operativ bruk i Forsvaret, i et tett utviklingssamarbeid med industrien. Forskningsmiljøer må kobles på når det er relevant. Her kan man ta utgangspunkt i Hærens modell for innovasjon. Innenfor en slik modell må forsvarsgrenene tilføres myndighet og betydelig mer midler til å anskaffe nye løsninger, som raskt kan industrialiseres.
3. Også mer uferdige teknologier/produkter må anskaffes, med sikte på videreutvikling mens kapasiteten brukes operativt. Det vil gi mer og nødvendig tempo i innovasjonen.
4. Det trengs langt mer fleksibilitet i valg av løsninger, basert på utviklingen i trusselbildet og teknologisk utvikling. Norsk forsvarsplanlegging er fortsatt utpreget plattformsentrisk.
5. Den raske teknologiutviklingen nødvendiggjør mer bruk av funksjonelle krav, i stedet for detaljerte tekniske krav. Det vil også legge til rette for konseptutvikling og eksperimenteringsaktiviteter med viktige ringvirkninger.
6. Styringsmodeller og beslutningsprosesser må tilpasses for å utnytte potensialet i den teknologiske utviklingen, for å styrke norsk og alliert forsvarsevne. Relevant

lov- og regelverk samt praksis må systematisk gjennomgå og justeres som nødvendig. Det trengs bedre rammer og nye løsninger for å drive frem innovasjon og bringe nye innovative løsninger hurtig frem til brukerne. Her gjenstår et betydelig arbeid, til tross for bred enighet om at regelverket i utgangspunktet gir rom for endring.

7. Det må bevisst tas risiko innenfor teknologiområder der Norge ønsker å være ledende. Det må skapes en ny kultur med aksept og vilje til å ta risiko, der kontrollert feiling premieres.
8. FoU-innsatsen må styrkes betydelig, og den må være forutsigbar over tid. Innsatsen må rettes mot våre prioriteter, og der vi har forutsetninger for å bli gode nok. I proposisjonen går regjeringen feil vei, ved å redusere rammen som forsvarssektoren skal bruke på forskning og utvikling.
9. Rask teknologiutvikling og innovasjon er den eneste veien til fortsatt relevans og markedene for norsk forsvarsindustri. Både bedriftene og myndighetene må legge til rette for dette. Innovasjonskraften i flerbruksteknologiselskaper og SMB-segmentet må utnyttes langt bedre.
10. Den rivende teknologiske utviklingen og endringene i markedene vil kreve markant endringsevne for å sikre en fortsatt konkurransedyktig norsk forsvarsindustri. Innretningen på den norske støtten til Ukraina skader norske bedrifter og norsk forsvarsevne. Dette gjelder ikke minst på droneområdet, hvor Norge har ledende industri, men mangelfull oppfølging.

Prop. S 68 S (2025-2026) berører noen av de ovennevnte spørsmålene helt overordnet, men gir liten veiledning for den videre oppfølgingen

Det er derfor viktig at regjeringen blir langt mer konkret i den varslede oppdaterte forsvarsindustrielle strategien, og at denne følges opp med ny politikk og konkrete tiltak. Strategien må fremlegges uten ytterligere forsinkelser, i lys av de grunnleggende endringene i forsvarsindustriens rammer.

Anskaffelsene av fregatter og ubåter gir en unik mulighet til å styrke produksjonskapasiteten og teknologi- og innovasjonsutviklingen i Norge. Det er viktig at norske myndigheter bruker denne muligheten og setter klare krav til hhv Storbritannia og Tyskland.